

Kvinden og Samfundet

Udgivet af

Dansk Kvindesamfund.

Nr. 12.

Kontor: Nørregade 33, St.

20. Marts 1900.

Udgaar hver Tirsdag.

16. Aarg.

Mary Steen,

Kongel. Hoffotograf.

Amagertorv 4, 3.

Emmy Thulstrup.
Hjemmelavet Konfekt,
tilkendt eneste

Panoptikon, V, 1. Sal o. G.
København. Telefon 19017.
Varerne bringes overalt.
Provinsordre effektueres pr. Omgaaende.

Redaktionen træffes hver Torsdag
fra Kl. 2—4 paa „Dansk Kvindesam-
fund“s Kontor, Nørregade 33, St.

**Klager over Uregelmæssig-
hed i Forsendelsen bedes stil-
let skriftligt til Postvæsenet
— hjælper dette ikke da til
Bladets Kontor.**

Historien og § 7 i Fabrikslovforslaget.

Da Sjællands første protestantiske
Biskop, *Petrus Palladius*, i 1540 vi-
siterede i sit Stifts Sogne, sagde han
bl. a.:

„Alle Mænd vide det vel, og alle
Kvinder føler det vel, og alle natu-
rlige Mestre og Læger siger det og-
saa, at ingen Kvinde kan rettelig vel
komme til sin Førlighed igen efter
sin Barnefødsel, før efter 6 eller 7
Ugers Tid; ja mange er endnu saa
skrøbelige, og det gaar saa slemt til
med dem i deres Barselseng, at de
ligger endnu længere i deres Syge-
seng . . . og naar hun kommer oven
Senge, og maa liste sig ud og ind i
Huset og i Gaarden og gøre, hvad
hun kan, da skal hun ikke nødes og
bruges til Bagning eller Arbejde, til
Høst, til Bryllup, til Barsel, til at
forspringe eller fordanse sig, ødelægge
eller overanstrenge sig, at hun aldrig
føder Børn derefter, saa længe hun
lever paa Jorden.“

I 1899—1900 fremkom et Lovfor-
slag om Arbejde i Fabrikker, hvis §
7 som bekendt lyder: „Kvindelige
Arbejdere maa før og efter deres
Nedkomst ikke arbejde i ialt 5 Uger;
af disse skulle mindst de 4 være efter
Nedkomsten, hvad der ved Indtrædelse

Dansk Kvindesamfund

afholder offentligt Møde om Tjenestepigesagen Onsdag den 21. Marts Kl. 8
i Kronprinsensgade Nr. 7. En i Dansk Kvindesamfund vel kendt erfaren
Husmoder samt Fru Berg-Nielsen og Frk. Forchhammer vil indlede For-
handlingen.

KNIPLINGS-UDSTILLING.

HØJBROPLADS 7. (Winkel & Magnussen)

Aabent fra 10—5 og 7—9 Aften. Entré 1 Kr. Abonnementskort 4 Kr.

paany i Arbejde skal bevises ved Er-
klæring fra Fødselshjælperske eller
Læge.“

Tanken er vel den samme, men
forat den historiske Udvikling i de
forløbne 360 Aar ikke skal afbrydes,
maa der tilføjes en Bestemmelse om,
at Barselkonen sikres tilstrækkelige
Indtægter for sig selv og for alle dem,
hun forsørger. Tilføjes dette — og
udstrækkes Loven til at gælde for
alle Barselkvinder — vil Bestemmel-
sen sikkert være en stor Velgerning;
men uden denne Tilføjelse sker der
som sagt et Brud paa Traditionen,
som maaske ikke er ganske betyd-
ningsløst.

Man har i Aarhundreder her i
Landet paa forskellige Maader søgt
at formindske Antallet af *Fødsler i
Dølgmaal og Barnemord*. Den første
Bestræbelse, man lagde Vægt paa,
var at uddanne Jordemødre, og der-
ved blev det i lange Tider. I den
første Jordemodered, hvis Ordlyd ken-
des fra 1685, sværger Jordemoderen:
„At jeg ingen uægte Fødsel eller
Barnemord vil fortie, som mig kan
forekomme . . .“

I 1701 indgik Københavns Politi-
mester med et Andragende til Kongen
om at faa bedre Jordemødre, „idet
at mellem gemeene Folk endel Quinder
dertil lader sig bruge, som der af
lidet eller intet forstaa, hvorover megen
Ulempe forefalder og mange uægte Fød-
sler derved fordølg.“ — Gentagne
Gange tages Sagen op af Politime-
steren og Stadsfysikus, indtil det lyk-
kedes at gennemføre Forordningen af
1714 angaaende Jordemodervæsenet.

Denne Forordning hjalp dog ikke
meget, men den 13de Marts 1750 ud-
kom et Reskript, der, efter hvad *Tode*
siger, skyldes Danmarks mest elskede
Dronning, *Louise*, hvorved det frie
Jordemoderhus oprettedes, „siden Vi
til at forekomme Misgerninger, som
drage Guds Vrede og Straf over Lande
og Riger, intet hellere ønskede, end at
den saa ofte forekommende Barnefødsel
i Dølgmaal og ofte derpaa fore-
kommende Fostrenes Ombringelse kunde
forebygges.“

Det fri Jordemoderhus optog ikke
alene de fødende, men disse bleve,
naar de trængte dertil, understøttede
af Konventhuskassen og nøde til „For-
flegning“ af deres Person paa nogle

faa Uger, saa længe de ligger i Bar-
selseng, ugentlig 2—3 Mark. Paa
Barnemoderens Begæring skulde Bar-
net bringes til Konventhuset for at
opfostrer.

Fødselsstiftelsen flyttedes til Fre-
deriks Hospital, og her lod Struensee
indrette en Skuffe, som det allerede
var foreslaaet i Begyndelsen af Aar-
hundredet, og som det den Dag i Dag
findes i adskillige katolske Lande,
hvori nyfødte Børn fra Gaden kunde
henlægges, hvorpaa de opdrøges paa
det offentlige Bekostning. Dette blev
dog snart igen forandret, men Fød-
selsstiftelsen og den dermed forenede
Plejestiftelse vedblev at tage sig af
Børnene, saaledes at betalende Mødre
ved engang for alle at betale 20 Rdl.
(senere 500 Kr.) og de ikke betalende
ved at være Ammer i 4—6 Uger
(mod at faa Opholdet og 2 Mark om
Ugen) fik deres Børn forsørgede. At
der gjordes Regning paa, at de større
Børn kunde yde noget Arbejde selv,
fremgaar af, at medens Plejelønnen
for Børnene i dette Aarhundredes Be-
gyndelse i første Leveaar var omtrent
22 Rdl. aarlig, var den i 11—14 Aars
Alderen kun 2 Rdl. aarlig. For Tiden
er ogsaa Plejelønnen for store Børn
langt mindre end for smaa, hvilket
ogsaa maa betænkes ved Gennem-
førelse af Lovens i saa mange Hen-
seender gode Forslag om Børns Ar-
bejde.

Dødeligheden mellem de smaa Børn
var i Begyndelsen af det 19de Aar-
hundrede meget stor, langt større end
nu, og navnlig naturligvis mellem de
fattige. 1809 siger den udmærkede
Læge *Callisen*:

„Iblandt Fattige og Uformuende i
København og andre Steder findes
ikke sjælden Mødre, som næppe kan
erhverve Livets første Nødvendigheder;
de mangler vel ikke altid moderlig
Kærlighed, heller ikke den bedste Vilje til
at ernære deres Barn, men deres egen
Føde er saa indskrænket, saa slet,
saa usund; Barnets Omsorg betager
dem Tid og Evne til at bidrage til-
strækkelig til at erhverve det nød-
tørftige Ophold; deres Legemer ere
saa svækkede, af det foregaaende
Svangerskab, og den Mælk, de med-
dele Barnet, er saa lidet [skikket til
Børnenes kummerlige Ophold, at de
fleste af disse ulykkelige dør i den

Tandlæge
Fru Tofte-Siesbye;
Amagertorv 31.

Læge Emmy R. Neukirchs
Tandklinik.
56, 1., Nørre Farimagsgade.

Tandlæge
Frøken Anna F. Hansen,
Frederiksborggade 34.

spædeste Alder. Med Skræk og in-
derlig Deltagelse har jeg ikke sjælden
set fattige Mødre med Kummerens
og Mangelens Træk i deres Ansigt,
give deres Børn Die, set disse trække
i de tomme, slappe, urene Bryster
uden at tilfredsstille deres Trang til
Føde, set denne Trang af den ulyk-
kelige Moder tilfredsstillet med den
usundeste og farligste Føde. Slige
ulykkelige kan med Rette kræve den
offentlige Opmærksomhed og Under-
støttelse. Den, som gør vel mod den
trængende og ulykkelige, handler
menneskekærligt og ædelt, men den,
som understøtter den trængende, frugt-
sommelige og diegivende Moder, hand-
ler dobbelt fortjenstligt, han gør ikke
alene en Moder lykkelig, men redder
ydermere en skyldfri Skabning fra
den visse Død, som den uden velgø-
rende Understøttelse vilde være ud-
sat for.“

Mødrene kunde selv faa Understøt-
telse til deres Børn, dog ikke udover
et Aar. I Begyndelsen af dette Aar-
hundrede var denne Understøttelse 1
Kr. (3 Mark) om Ugen, senere blev
den til 1 Kr. 35 Øre om Ugen i et
Aar for førstefødende, i et halvt Aar
for anden Gang fødende, — men nu
i Slutningen af Aarhundredet er man
i Færd med at bryde Traditionen;
thi fra 1894 er Plejhjælpen vel for-
højet til 1 Kr. 50 Øre om Ugen, —
i Virkeligheden meget mindre end 3
Mark i Begyndelsen af Aarhundredet
— men den tildeles kun førstefødende
og kun i 13 Uger, og Stiftelsen over-
tager ikke mere mod Betaling For-
sorgen for uægte Børn.

Hvis man sikrer de ubemidlede
Barselkoner en Hjælp, gør man et
stort Skridt frem i Overensstemmelse
med den historiske Tradition, — hvis
man ikke gør det, ja saa erindre
man, hvad der var Anledningen til
tidligere Tiders humane Bestræbelser!

Gordon Norrie.